A ait,non erat:ſed,non deputabatur. Neque cum lex
data eſt,ablatum eſt,ſed deputari cœpit, id eſt, ap=
parere. Non ergo putemus vſq; ad legem ita dictũ
eſſe,quaſi iam ſub lege non eſſet peccatũ,ſed ſic di=
ctum eſt vſq; ad legém, vt totum legis tempus an=
numeret vſq; ad finem legis, quod eſt Chriſtus.
29 Quod autem ait,Sed regnauit mors ab Adam
vſq; ad Moyſen,& in ijs qui non peccauerunt in ſi=
Frobeni= militudinẽ præuaricationis Adę.⌊duobꝰ modis di
anũ exẽ= ſtiguitur:aut, In ſimilitudinẽ ꝓuaricatiõis Adę re=
plar hꝫ hĩ gnauit mors:quia & q nõ peccauerũt,ex origĩe mor
loco ĩ cõ= talitatis Adã,mortui ſũt. Aut certe regnauit mors
textu, & ĩ ijs q nõ ĩ ſimilitudinẽ ꝓuaricatiõis Adæ pecca=
Hic mi= uerũt,ſed añ legẽ peccauerũt: vt illi peccaſſe intelli
nꝰ habet. gãtur in ſilĩtudinẽ ꝓuaricatiõis Adę q legẽ accepe=
rũt,qa & Adã accepta pcti lege peccauit. Sane etiã
id qđ dictũ eſt, ad Moyſẽ:totũ tp̃s legis ĩtelligitur.
Forma aũt futuri dictꝰ eſt Adã,ſed à ꝯrio,vt qũo ꝑ
illũ mors,ſic ꝑ dñm nr̃m vita. Quôd aũt ait,Sed nõ
ſicut delictũ,ita ẽ & donatio:Duobꝰ mõis donatio
ꝓcellit,vel ꝙ multomagis abũdet gr̃a,q̃ vtiq; ĩ ęt̃nũ
B viuitur,Tẽporaliter aũt ꝑ mortẽ Adę mors regna=
uit,vel ꝙ vniꝰ delicti cõdẽnatione mors multorũ fa
cta ẽ ꝑ Adã,ꝑ dñm aũt nr̃m Ieſũ Chriſtũ multorũ
delictorũ donatiõe data gr̃a ĩ vitã æternã. Aliã ve
ro differẽtiã ſic explicãs dicit,Et nõ ſicut ꝑ vnũ pec
cantẽ,ita eſt & donũ:Nã iudiciũ qdẽ ab vno ĩ cõdẽ=
natione,gr̃a aũt ex multꝭ delictis ad iuſtificationẽ.
Ex vno ergo qđ dictũ eſt, ſubauditur delictũ, quia
ſeqtur,gr̃a aũt ex multis delictis. Ergo hæc differẽ
tia eſt, ꝙ in Adã vnũ delictũ dãnatũ eſt,à dño autẽ
multa donata ſunt. Qđ ergo ſequitur ambas iſtas
differẽtias tenet,vt explicetur ſic, Si eĩ ob vniꝰ de=
lictũ mors regnauit ꝑ vnũ,multo magis qui abũdã
tiã gr̃e & iuſtitię accipiũt in vita regnabũt per vnũ
Ieſũ Chriſtũ. Qđ aũt dixit, Multomagꝭ regnabũt:
ad vitã æternã ꝑtinet. Qđ aũt dixit, Abũdãtiã gr̃ę
accipiẽt:ad donationẽ multorũ ꝑtinet delictorum.
Poſt explicatas autẽ has differẽtias redit ad formã
vñ cœꝑat,cuiꝰ ordinẽ ſuſpẽderat, cũ diceret, Sicut
eĩ ꝑ vnũ hoiem pc̃tm̃ ĩtrauit ĩ hũc mũdũ, & ꝑ pc̃tm̃
mors:ad qđ nũc redit cũ dicit,Itaq; ſicut ꝑ vniꝰ deli
ctũ in oẽs ad ꝯdẽnationẽ,ita & ꝑ vniꝰ iuſtificationẽ
oẽs hoĩes ad iuſtificationẽ vitæ. Sicut eĩ ꝑ ĩobediẽ=
tiã vniꝰ hoĩs pctõres ꝯſtituti ſũt multi,ita & ꝑ vniꝰ
obedientiã iuſti cõſtituti ſũt multi.⌋ Hęc eſt forma
futuri Adã,de q̃ ſupꝑiꝰ loqui cœperat,& eiꝰ aliquas
C differẽtias interponẽs diſtulerat ordinẽ,ad quẽ nũc
redeũdo cõcluſit dicẽs, Itaq; ſicut ꝑ vnius delictũ in
30 omnes homines.&c. Quod autẽ ait, Lex ſub=
intrauit vt abundaret delictum, Ipſo verbo ſatis ſi=
gnificauit neſciſſe Iudæos qua diſpenſatione lex
data ſit. Non enim data eſt quæ poſſet viuificare,
quia gratia viuificat per fidem, ſed data eſt lex ad
oſtendendũ quantis ,quâmq; arctis vinculis pecca=
torum conſtricti tenerentur qui de ſuis viribus ad=
implendam iuſtitiam pręſumebant. Sic abundauit
peccatum cum & concupiſcẽtia ex prohibitione ar
dentior facta eſt,& peccantibus contra legem præ=
uaricationis crimẽ acceſſit. Quod intelligit qui ſe=
cundum gradum in illis quatuor gradibus conſide
31 rat. Quod autẽ ait, Quid ergo dicemus? Per=
Roma. 6 manebimus in peccato vt gratia abundet? Abſit.
Qui mortui ſumꝰ peccato, quomodo viuemus in
eo? Hinc oſtendit de pręteritis peccatis factum eſ=
ſe vt donarentur, & in eo ſuperabundaſſe gratiam
vt præterita peccata dimitterentur. Ergo quiſquis
adhuc quærit augmenta peccati, vt augmentũ gra
tiæ ſentiat,non intelligit id ſe agere,vt nihil in eo
gratia operetur, Opus enĩ gratiæ eſt, vt moriamur
32 peccato. Quod autem ait, Hoc ſcientes, quia
Deut. 21. vetus homo noſter ſimul crucifixus eſt,vt euacue=
tur corpus peccati: referť ad illud quod per Moy= D
ſen dictum eſt, Maledictus omnis qui in ligno pe= Deut. 21.
penderit. Veteris hominis crucifixio ſignifica=
ta eſt in cruce domini,ſicut noui hominis inſtaura=
tio in reſurrectione ſignata eſt. Manifeſtum eſt au
tem ſecundum eum nos agere veterem hominem
qui maledictꝰ eſt propter peccatum, & de domino
dictũ eſſe nemo ambigit quòd peccata noſtra por=
tauit,& peccatum pro nobis fecit,& de peccato cõ=
demnauit peccatũ. Quid eſt autem euacuare 33
corpus peccati? Ipſe expoſuit, Vltra nõ ſeruiamus
peccato, Et illud quod ait, Si mortui ſumus cũ 34
Chriſto,hoc eſt ſi crucifixi ſumus cum Chriſto. Di
cit enim alio loco, Qui autẽ Chriſti Ieſu ſunt, car= Gal. 5.
nem ſuam crucifixerunt cum vitijs & concupiſcen=
tijs. Nõ ergo dominũ maledixit Moyſes, ſed quid
oſtenderit eius crucifixio,prophetauit. Quod 35
autem ait, Peccatũ enim in vobis nõ dominabitur,
Non enim eſtis ſub lege,ſed ſub gratia:vtiq; ad ter
tium illum gradum iã pertinet,vbi homo iã mente
ſeruit legi dei,quãuis carne ſeruiat legi peccati, Nõ
enim obaudit deſiderio peccati, quanuis ad hoc ſo=
licitent concupiſcentię,& prouocent ad conſenſio=
nem, donec viuificetur etiam corpus, & abſorbea= E
tur mors in victoria. Quia ergo non conſentimus
deſiderijs prauis,in gratia ſumꝰ, & nõ regnat pc̃tm̃
in noſtro mortali corpore,& om̃ino ex illo loco vbi
ait, Qui mortui ſumꝰ peccato,quomodo viuemus †al.q̃uis
in eo? eum deſcribit,qui eſt ſub gratia conſtitutus. velit pec=
Cui autem dominatur peccatum, quanuis peccato cato reſi=
non reſiſtat†,adhuc ſub lege eſt,non ſub gratia. ſtere.
Quod autem dicit, Mulier enim ſub viro viuo ma 36
rito,vincta eſt legi:ſi autẽ mortuus fuerit vir eius, Roma. 7
euacuata eſt à lege viri: &c. Animaduertendũ eſt,
iſtã ſimilitudinẽ ĩ hoc differre ⌊ab ea re⌋ ꝓpter quã
adhibita eſt,quòd hic virum dicit mori, vt mulier
nubat cui volet liberata à lege viri,ibi autem cõſti=
tuat animam quaſi mulierem, virum autem quaſi
paſſiones peccatorum, quę operantur in membris,
vt fructum ferant morti,id eſt vt tali coniugio pro=
les digna naſcatur,& lex quæ data eſt non ad aufe=
rendum peccatum, vel ad liberationem à peccato,
ſed ad oſtendendum peccatum ante gratiam. Per
quod factum eſt,vt ſub lege poſiti, & vehemẽtiori
deſiderio peccandi raperentur,& amplius etiam de
præuaricatione peccarẽt. Cum ergo & ibi tria ſint,
anima tãquam mulier,paſſiones peccatorum tanq̃
vir,& lex tanquã lex viri, non ibi peccatis mortuis
tanquã viro mortuo liberari animã dicit,ſed ipſam F
animam mori peccato & liberari à lege, vt ſit alte=
rius,id eſt Chriſti cũ mortua fuerat peccato, quan=
uis adhuc quaſi viuente ipſo peccato,quod fit cùm
adhuc manentibus in nobis deſiderijs & inuitamẽ=
tis quibuſdam ad peccandum, non obedimus ta=
men,neq; conſentimus mente ſeruientes legi dei,
quia mortui ſumus peccato. Morietur autẽ & pec=
catum, cum reformatio corporis in reſurrectione
facta fuerit, de qua poſt dicit, Viuificabit & mor= Roma. 8.
talia corpora veſtra propter ſpiritũ manentẽ in vo
bis. Quod autem dicit, Occaſione accepta pec 37
catum per mandatum operatum eſt in me omnem
concupiſcentiam: intelligendum eſt non omnem
fuiſſe concupiſcentiam antequam prohibitione au
cta eſſet, Augetur enim prohibitione concupiſcen
tia quando deeſt gratia liberãtis, ideo nondum eſt
omnis antequam prohibeatur,cum autem prohibi
ta fuerit,deſiſtente,vt diximus,gratia,tantum cre=
ſcit cõcupiſcentia,vt ita in ſuo genere omnis, id eſt
conſummata fiat,vt etiam contra legem faciat, &
præuaricatione crimen accumulet. Cum autem di
cit, Sine lege enim peccatum mortuum eſt: Non
quia nõ eſt,dixit mortuum eſt, ſed quia latet, quod